

דברים שדיבור נבהל מהם

"אישון אינך", ספרה השישי של הדסה טל

בעמוד האחרון של "אישון אינך", ספרה השישי של הדסה טל, מצוין כי רוב שירי הספר נכתבו בנובמבר 2014. הספר, למרות הגיוון הנושאי של כמה מפרקיו, נקרא כחטיבה אחת, עמוקה ושוברת לב - קינת אם על אובדן בתה. קינת הורים על ילדיהם היא תמיד בלתי נתפסת. טל, שבשירתה עוסקת במרחב המופשט שבין המיסטי לממשי, מזקקת בספר הזה את הפואטיקה שלה כדי להביע כאב שלא ניתן לבטא אותו במילים, והתוצאה יפהפייה ושוברת לב.

היכולת של טל לעמוד על ספו של הממשי מתחילה בצעקה נוראה המבקשת הבנה שהיא יותר ממצוקתה של החיה הנשארת מאחור, היא בקשת פשר: "רק דברי אלי, דברי כמו העונות, דברי אלי כמו גשם, / דברי / אולי אבין את השיר האלמותי של בני תמותה".

טל עוסקת באובדן מנקודת מבט אישית מאוד, החורגת מן הסיפור הנקודתי. העמדה הזו מאפשרת את המעבר מהאישי אל הקיומי. כמו אור הנופל דרך חרך זעיר, יש בשירים שלה עוצמה פילוסופית דקה ומרוכזת מאוד.

"בתוך אישון אינך אני בבוֹאָה / האור הפנימי שנופל דק / זו אָתָּה. // מלבד הכל כָּלום לא השתנה".

דווקא משום שטל היא משוררת מחוננת, היכולת המובהקת שלה לזקק את הבלתי אפשרי שוברת את הלב בזכות מילותיה ולא רק בשל האסון העומד מאחוריהם: "למה. העתיק שבאָסְפִי הצליל". מצוקת הדיבור נוכח כאב שאין לו שפה מתאפשרת על ידי עיסוק בזיכרון ושימוש בכלים פואטיים הדים ועדינים כדי לחלץ את השיתין שעליהן עומדת אפשרות השפה, כמעט עד לפירוק:

"אָדוֹן, / הפרוד הזה / בינה לבין חִיָּה / בינה לביני / ביני / לבינה / בינה ל / אינך // דברים שדיבור נבהל מהם". כָּל לילה החשך מקליד צעקה. אחת בלבד. בואי - / כל בקר נודד המזרח מערבה, מושך אותך / באצבעות הלב. משוטטת, את רשומה / בוריד דק / מפקירה בשפל את סוד הגאות / וכל הגעגועים זורמים אלי. לא לים".

העיסוק של אם במות בתה הוא אכן דבר שהדיבור נבהל ממנו; טל מצליחה לעשות את הבלתי ייאמן מתוך הבלתי אפשרי שלה, והתוצאה היא ספר שירה יפה וכואב מנשוא.

הספר שמתחיל בזעקת אובדן נוראה מסתיים בשיר שכותרתו "Que Sera", המזכיר את השיר המפורסם בעל אותו השם, העוסק בשיחה בין אם לבת. "מה שיהיה, יהיה", עונה האם לבתה, וכך משחררת אותה אל עתידה.

בחתימת הספר נגמר עתיד האם במות הבת; "מִתָּר עם שִׁמְרָה אֶשְׁחָרְרָה אותך אל הזריחה", כותבת האם ומשחררת את בתה אל מותה, ואת חייה שלה בעקבותיה.